

Vlaams
Parlement

stuk **948** (2010-2011) – Nr. 5
ingediend op 11 april 2011 (2010-2011)

Ontwerp van decreet

tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009

Hoorzitting

met vertegenwoordigers van
Electrabel, Nuon, Eandis en Infrax

Verslag

namens de Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie
uitgebracht door de heer Wim Wienen

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jan Penris.

Vaste leden:

mevrouw Griet Coppé, de heer Carl Decaluwe, mevrouw Veerle Heeren, de heer Veli Yüksel;
de heren Chris Janssens, Jan Penris, Wim Wienen;
de heer Filip Anthuenis, mevrouw Mercedes Van Volcem;
de dames Else De Wachter, Michèle Hostekint;
de heer Marc Hendrickx, mevrouw Liesbeth Homans;
mevrouw Patricia De Waele;
mevrouw Mieke Vogels.

Plaatsvervangers:

de heren Robrecht Bothuyne, Tom Dehaene, Dirk de Kort, mevrouw Valerie Taeldeman;
de heer Frank Creyelman, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heer Christian Verougstraete;
de dames Irina De Knop, Vera Van der Borgh;
de heren Patrick Janssens, Bart Martens;
de heer Bart De Wever, mevrouw Goedele Vermeiren;
de heer Peter Reekmans;
de heer Hermes Sanctorum.

Stukken in het dossier:

- 948** (2010-2011) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
– Nr. 2: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
– Nr. 3: Advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
– Nr. 4: Amendementen

INHOUD

I. Hoorzitting met Electrabel en Nuon	4
1. Presentatie van Max Green	4
2. Presentatie van Nuon	6
3. Bespreking.....	8
II. Hoorzitting met Eandis en Infrax	13
1. Presentatie van Eandis.....	13
2. Presentatie van Infrax.....	15
3. Bespreking.....	18
Gebruikte afkortingen	21

Op woensdag 16 maart 2011 hield de Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie de eerste hoorzitting naar aanleiding van het ontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009. De commissie had hiervoor Electrabel, Nuon, Eandis en Infrax uitgenodigd. De directie van Electrabel had vooraf meegedeeld dat ze zich zou laten vertegenwoordigen door Max Green, een joint venture tussen Electrabel en Ackermans & van Haaren.

I. HOORZITTING MET ELECTRABEL EN NUON

1. Presentatie van Max Green

De heer *Koen Janssen*, investment manager van Ackermans & van Haaren, legt uit dat Max Green een joint venture is tussen A&vH en Electrabel. Hijzelf is tevens bestuurder van Max Green, net als de heer Hendrik Van Asbroeck van Electrabel. Beide sprekers zullen hun visie toelichten op hernieuwbare energie uit biomassa: de noodzaak van biomassa om de doelstellingen van de Europese Unie inzake hernieuwbare energie te halen; het feit dat dit voor de gebruiker de meest kostenefficiënte vorm van hernieuwbare energie is; en de andere voordelen die eraan verbonden zijn voor de gebruiker. Ze zullen ook een aantal noodzakelijke voorwaarden aanhalen om in de toekomst nieuwe investeringen in hernieuwbare energie te kunnen realiseren.

Ackermans & van Haaren en Electrabel hebben zoals gezegd in 2009 de joint venture Max Green opgericht. Het doel van deze vennootschap is het realiseren van projecten in hernieuwbare energie op basis van biomassa, hoofdzakelijk hout. Het eerste project is de ombouw van de oude steenkoolcentrale in Rodenhuize, in de haven van Gent, naar een 100 percent biomassacentrale. Het is geen greenfieldproject, wel een ombouwproject. Daardoor gaat alles veel sneller. De periode dat deze centrale nog kan worden uitgebaat, is echter beperkt tot maximaal tien jaar. In die ombouw werd 125 miljoen euro geïnvesteerd. Na de ombouw zal de centrale 180 megawatt kunnen produceren. Dat komt neer op groene stroom voor ongeveer 350.000 gezinnen. Indien de voorwaarden aanwezig zijn, is het de bedoeling om op termijn te investeren in nieuwe grootschalige biomassaprojecten.

Een grafiek uit de FORRES 2020-studie toont voor de verschillende landen van de Europese Unie het potentieel en de objectieven die door Europa werden opgelegd. De globale doelstelling is de realisatie van 20 percent hernieuwbare energie in de Europese Unie. Dat is perfect mogelijk daar er een potentieel is van 30 percent. In sommige landen is het potentieel veel hoger dan de doelstellingen, in andere landen is het net andersom. België is een van de landen waar het potentieel ongeveer gelijk is aan de opgelegde doelstelling. In vergelijking met de meeste andere lidstaten zal het in België dus meer moeite en meer geld kosten om de doelstellingen te halen.

De enige vorm van invoer van groene energie is op dit ogenblik de invoer van biomassa. Zo kan het beperkte potentieel in België wat opgekrikt worden en kunnen op termijn de doelstellingen worden gehaald op een kostenefficiënte manier. Een bijkomend voordeel van de invoer van biomassa is dat België daardoor minder afhankelijk wordt van fossiele brandstoffen en van de landen waaruit die afkomstig zijn, landen die op politiek vlak niet altijd even stabiel zijn.

Uit het nationale actieplan voor hernieuwbare energie blijkt dat er volgens het Federale Planbureau 21 percent groene elektriciteit moet worden geproduceerd om in 2020 13 percent hernieuwbare energie te realiseren. De rest moet worden ingevuld door groene warmte en biobrandstoffen voor het transport. Om aan die 21 percent te geraken moeten meerdere technologieën een bijdrage leveren. Veruit de grootste bijdrage wordt geleverd door wind en biomassa. Wind zal 9 percent van die 21 percent groene stroom moeten leveren en biomassa 10 percent. Tussen 2010 en 2020 is er een stijging nodig van bijna 19.000 gigawattuur groene stroom. Groene elektriciteit uit biomassa zal 8000 gigawattuur meer

moeten produceren om de doelstellingen te halen. Dat stemt overeen met zeven tot acht nieuwe biomassacentrales van de grootteorde van die in Rodenhuize. Die zullen voornamelijk in Vlaanderen moeten worden gerealiseerd. Wetende dat de doorlooptijd voor een nieuw project vijf tot zes jaar bedraagt, is dat een vrij grote uitdaging.

De heer *Hendrik Van Asbroeck*, manager Renewables van Electrabel, stelt dat de biomassa die Max Green gebruikt, duurzaam is omwille van drie redenen. Deze biomassa is geen grondstof voor de lokale papier- en houtindustrie, conform het huidige decreet, ze wordt gecertificeerd door SGS dat duurzaamheidsprincipes test, en bij de toekenning van de certificaten voor de productie uit biomassa wordt rekening gehouden met de emissies die zich voordoen bij de productie en het transport van de biomassa. In Canada wordt voor de productie van pellets 6 percent energieaftrek gedaan en voor het transport van die pellets over zee nogmaals 6 percent. Dit resulteert in het toekennen van 85 percent groenestroomcertificaten per geproduceerd megawattuur. Die aftrek gebeurt vooraleer de 89 percent van het ontwerp van decreet van toepassing is.

Biomassa is een importeerbare groene stroom. Ze is ook kostenefficiënt. In 2012, het eerste volledige jaar waarin Max Green operationeel zal zijn, zal in Vlaanderen 3,6 miljoen megawattuur – dit is 3,6 terawattuur – groene stroom worden geproduceerd. Max Green zal goed zijn voor 30 percent van die stroom. Daarnaast is er 35 percent uit andere hernieuwbare bronnen, voornamelijk windenergie, en 21 percent zonne-energie. De kosten van het ondersteuningssysteem zullen in 2012 536 miljoen euro bedragen. Dat bedrag wordt berekend op basis van het aantal toegekende certificaten en op basis van de waarde van deze certificaten. Max Green neemt 18 percent van die kosten voor zijn rekening in vergelijking met 30 percent van de productie. Biomassa is dus kostenefficiënt.

Een bijkomend voordeel van biomassa is dat er geen additionele kosten aan te pas komen. Biomassa is niet afhankelijk van weersomstandigheden zoals zon en wind en kan dus op een vrij voorspelbare basis produceren. Er zijn dus weinig balancingkosten. Door de grote beschikbaarheid is het mogelijk om volcontinu te draaien en een basislast te genereren. Daardoor is er relatief weinig nood aan reserve en back-up. Er zijn ook weinig kosten om de bestaande en de nog te bouwen installaties aan te sluiten op het Elia-net. Deze projecten zullen immers voornamelijk in havens gerealiseerd worden omwille van de logistieke activiteit. Daar zijn sterke netten aanwezig.

Er is geen negatieve impact op de gebruikers wegens het niet-halen van de doelstellingen wat zou resulteren in boetes die duurder zijn dan de productie. Het is ook nuttig voor Vlaanderen dat aldus zijn doelstellingen kan realiseren.

Een bijkomend voordeel van biomassa is de aanvaardbaarheid ervan bij de omwonenden. Er is immers relatief weinig oppervlakte nodig en de visuele impact is beperkt.

Toch is er steun nodig voor de productie op basis van biomassa. In de kosten zijn er drie elementen: het kapitaal dat gebruikt is voor de investering, hier omgezet in een kost per megawattuur; de exploitatiekosten; en de kost van de biomassa zelf. De biomassa is duurder dan de andere brandstoffen. Voor de centrale van Max Green zullen de brandstofkosten ongeveer 120 miljoen euro per jaar bedragen.

Aan de hand van een grafiek toont de heer Van Asbroeck dat grijze stroom alleen niet zal volstaan om deze unit rendabel te laten opereren. Er zijn dus groenestroomcertificaten nodig. De grafiek toont wat de waarde van de groenestroomcertificaten zou zijn in 2012 en in 2017 op basis van dit ontwerp van decreet. Daaruit blijkt dat de certificatenwaarde daalt omdat de boetewaarde daalt. Voor de waarde van de kosten en de opbrengsten uit grijze stroom werd rekening gehouden met de mogelijke inflatie. In 2012 is er nog een kleine marge per geproduceerd megawattuur, maar op basis van deze hypothesen liggen kosten en baten in 2017 in lijn met elkaar.

De heer *Koen Janssen* herhaalt dat de productie op basis van biomassa op dit ogenblik in Vlaanderen de meest kostenefficiënte manier is om groene stroom te produceren. Net als bij alle andere vormen van groene stroom is er echter bijkomende steun nodig op basis van een systeem van groenestroomcertificaten.

De spreker somt een aantal prioriteiten op voor de toekomstige evolutie van deze ondersteuningsmechanismen. Een eerste prioriteit is dat er stabiliteit komt in de regelgeving. De spelregels voor bestaande installaties mogen niet langer retroactief worden veranderd. In 2009 werd de investeringsbeslissing genomen voor de ombouw van de centrale in Rodenhuize. Toen werd nagegaan welke bepalingen van kracht waren voor deze centrale. Max Green kreeg daarbij de bevestiging dat Rodenhuize wordt beschouwd als een 100 percent biomassacentrale en dat het dus recht had op 100 percent van 85 percent van de certificaten. Max Green viel dus niet onder de bepalingen over de bijstook waardoor het aantal certificaten zou gehalveerd worden.

Eind 2010 werden de spelregels echter gewijzigd. Met de vernieuwde installatie die binnenkort opnieuw van start zal gaan, zal Max Green dus 11 percent minder certificaten krijgen dan oorspronkelijk was voorzien in de wetgeving. Daardoor wordt het verwachte rendement van het project gevoelig verlaagd. De reële rendabiliteit zal uiteraard afhangen van de onzekere evolutie van de elektriciteitsprijzen en van de kost van de biomassa. Een bijkomend probleem is dat die twee factoren onafhankelijk van elkaar evolueren. Daardoor gaat het niet om een comfortabele investering met een gegarandeerd rendement, maar om een risicovol project. Heel wat andere investeringen in hernieuwbare energie kennen veel minder onzekerheid over het rendement dat ze zullen realiseren. Voor een financiële investeerder zijn zulke onvoorziene aanpassingen heel vervelend. Ze ondermijnen het vertrouwen en moedigen niet aan tot bijkomende investeringen. Een stabiel wettelijk kader, zonder retroactieve aanpassingen voor bestaande installaties, is dan ook een absolute prioriteit.

De heer Janssen somt een aantal andere prioriteiten op. De investeerders moeten een correct rendement aangeboden krijgen, dat rekening houdt met het risicoprofiel. Het moet mogelijk zijn om op geregelde tijdstippen de ondersteuning te evalueren waarbij rekening wordt gehouden met marktomstandigheden en met de stand van de technologie op dat moment. De boeteprijs moet voldoende incentives genereren voor de investeerders. De aanwending van de meest kostenefficiënte technologie moet worden aangemoedigd. De factuur wordt immers betaald door de gebruikers.

De heer *Hendrik Van Asbroeck* resumeert wat Max Green met deze presentatie wilde aantonen. Biomassa is nodig om de EU-doelstellingen inzake groene stroom te realiseren in België. Daarvoor zijn er zeven of acht nieuwe grote installaties nodig. Biomassa is kostenefficiënt. Deze sector ontvangt het kleinste aantal groenestroomcertificaten per groen megawattuur. Er zijn geen bijkomende kosten zoals 'balancing', back-up- en aansluitingskosten. Om de doelstellingen te halen is een stabiel regulerend kader nodig. De spreker vraagt dat het kader voor de installaties die in dit ontwerp van decreet worden opgesomd, stabiel zou blijven na de goedkeuring ervan. Als er nog wijzigingen worden doorgevoerd in het groenestroombeleid, zouden die alleen mogen gelden voor de nieuwe installaties. Dat is ook in de omringende landen het geval.

2. Presentatie van Nuon

De heer *Tom Vanden Borre*, directeur Legal & Regulatory van Nuon, vindt het positief dat ook nieuwkomers op de markt worden uitgenodigd om hun visie toe te lichten.

De directeur presenteert Nuon als de meest succesvolle uitdager op de Vlaamse markt. Nuon is inmiddels de op twee na grootste leverancier van elektriciteit en aardgas en heeft die positie kunnen realiseren ondanks de dominantie op de groothandelsmarkt. Op de

kleinhandelsmarkt heeft het meer dan 325.000 klanten. Het bedrijf is actief sinds 2002. De eerste jaren zijn niet altijd even gemakkelijk geweest, maar de financiële positie is stelselmatig verbeterd. Sinds 2008 kan Nuon 'break-even' draaien. Vorig jaar was er een omzet van 630 miljoen euro.

Nuon heeft een brede waaier aan activiteiten in de verschillende regio's van dit land. Het is nog niet actief in de productie. Er is wel een bescheiden activiteit in de productie van hernieuwbare energie door windmolens.

Nuon heeft zijn marktpositie moeten verwerven. Daarom is het bedrijf sterk klantgericht. Het moet een verschil kunnen maken met zijn prijzen. Uit de V-test van de VREG blijkt dat Nuon zowel voor elektriciteit als voor aardgas veruit de goedkoopste leverancier van het land is. Een gezin dat overstapt naar Nuon, spaart al gauw 350 euro per jaar uit. Nuon zorgt dus voor concurrentie op de kleinhandelsmarkt in Vlaanderen.

De heer *Wim Damme*, directeur Sourcing & Pricing van Nuon, vindt dat het certificaatsysteem voor een goed evenwicht zorgt. Voor de producent betekent het een stimulans om zo goedkoop mogelijk te produceren. Daarom moet hij op zoek gaan naar de meest efficiënte technologie. Voor leveranciers is het in een goed werkende geliberaliseerde markt belangrijk om de certificaten zo goedkoop mogelijk aan te bieden aan hun klanten. Daarom geeft Nuon kortingen aan de klanten. Als men er op die manier in slaagt om voldoende liquiditeit te creëren en een voldoende functionerende markt, is de vrijgemaakte markt zelfsturend.

In de verschillende decreten werden de diverse steunmaatregelen gedefinieerd: de minimumsteun per technologie, het verhogen van de quota, het aantal uitgereikte certificaten en de looptijd ervan. Uiteindelijk is het de verbruiker die betaalt voor het systeem van de groenestroomcertificaten. Voor Nuon als leverancier is het daarom de kostenefficiëntie ervan cruciaal. Dat is ook in het belang van het macro-economisch klimaat in Vlaanderen.

Het verstrekken van een minimumsteun per technologie is volgens Nuon een beleidskeuze. Het is belangrijk dat de hernieuwbare energie wordt geproduceerd met de meest efficiënte technologie. Het systeem moet geregeld worden geëvalueerd, zowel voor bestaande als voor nieuwe installaties. Bij de onrendabele toppen mogen geen excessieve winsten worden gemaakt en mag er niet aan oversubsidiëring worden gedaan. Men moet ook kijken naar de ons omringende landen en naar landen buiten de EU.

Een goed werkende certificatenmarkt houdt zichzelf in evenwicht via vraag en aanbod en vermijdt overproductie. Bij overproductie zal de prijs van de certificaten dalen. Vermits de leveranciers de certificaten goedkoper kunnen kopen en de prijsdaling zullen doorgeven aan de eindgebruiker, zal er uiteindelijk minder gebouwd worden. Als men echter de quota verhoogt, zonder dat deze maatregel past binnen de doelstellingen, dan wordt het marktmechanisme verstoord en is er een opgaande spiraal van de kosten. Er wordt steeds meer geproduceerd.

Wat betreft de looptijd van de certificaten, vindt Nuon het belangrijk dat een quotapercentage niet altijd gelijk staat aan het geproduceerde vermogen of aan het volume hernieuwbare energie. Men moet kijken naar de doelstellingen die men wenst te behalen. In dat kader moet men de nodige incentives geven, beperkt in de tijd en in hoeveelheid. Men moet geregeld evalueren, waarbij men rekening moet houden met de kostprijs en met de competitieve marktwerking.

Zoals elke andere leverancier op de Vlaamse markt heeft Nuon de verplichting om groene stroom aan te bieden aan de markt en om zich te houden aan de opgelegde quota. Nuon is ervan uitgegaan dat het systeem aan de aanbodzijde stabiel zou blijven. Vermits het

bedrijf geen eigen productie heeft, koopt het certificaten aan op de markt, meer bepaald bij lokale producenten zoals wkk-installaties of windmolenturbinepartijen. Daarbij heeft het bedrijf er bewust voor gekozen om certificaten aan te kopen aan vaste prijzen.

De wijzigingen vergen volgens Nuon een dieper debat. Nuon moet zich tijdig en voldoende insourcen. Om competitiviteitsredenen moet Nuon ook kortingen aanbieden aan zijn klanten en dit voor de hele looptijd van het contract. Aan de aankoopzijde moet het zich dus indekken en contracten aangaan voor een langere looptijd. Als het systeem plots wordt gewijzigd, komt Nuon bijgevolg in de problemen. Voor Nuon komt een systeemwijziging neer op een retroactieve aanpassing van het systeem.

De vaste prijzen vormen voor de kleine producenten een steuntje in de rug. Die hebben zo meer zekerheid en kunnen makkelijker financiering vinden. Door de wijziging die nu voorligt, ziet het ernaar uit dat Nuon de rekening zal betalen voor de gevoerde politiek ten aanzien van de lokale producenten. Daarom stelt Nuon voor om de timing en de bedragen van de boetes voor de komende jaren te laten voor wat ze zijn en om nadien een aanpassing door te voeren. Dat is natuurlijk een beleidskeuze. Voor Nuon is het belangrijk dat de rekening voor de eindverbruiker aanvaardbaar en minstens gelijk blijft over de jaren heen. Zo kan men aan producenten en leveranciers de tijd geven om zich aan te passen aan het nieuwe regelgevende kader.

In het bestaande decreet is de boete gedefinieerd op 125 euro per ontbrekend certificaat. De spreker toont op een grafiek de prijs die de klant zou betalen indien hij geen kortingen zou krijgen op die certificaten. Gemiddeld is de kostprijs voor de klant 10,6 euro per megawattuur. De ontworpen nieuwe regeling komt neer op een gemiddelde prijs van 9,6 euro per megawattuur. De prijs voor de eindgebruiker wordt dus lager. Om de sector voldoende tijd te geven in de overgangsfase pleit Nuon ervoor om de boeteprijzen voor 2011 en 2012 gelijk te houden en om daarna over te schakelen naar een lagere constante boeteprijs van 100 euro per megawattuur. Men kan zien dat de gemiddelde prijs dan uitkomt op 9,7 euro per megawattuur.

Hetzelfde geldt voor de wkk. In het voorstel heeft men ook de quotapercentage doen stijgen. Dat leidt opnieuw tot een stijging van de prijs voor de eindverbruiker tot een gemiddelde van 3,6 euro per megawattuur. In het voorstel van Nuon worden de huidige quota behouden voor de eerste twee jaren en worden ze daarna constant gehouden.

3. Bespreking

De heer *Carl Decaluwe* heeft begrepen dat een daling van de boeteprijs volgens Nuon tot problemen zal leiden. Daarom heeft Nuon een alternatief voorstel uitgewerkt. Het commissielid vraagt zich af waarom Nuon de lokale producenten vaste prijzen garandeert. Deze werkwijze, die in de sector een algemeen fenomeen is, kan ook in de toekomst problemen opleveren. Wordt er gezocht naar een alternatief?

Van de vertegenwoordigers van Ackermans & van Haaren wil de heer Decaluwe weten wat hun visie is op groenestroomproductie en hoe die past in hun portfolio van investeringsproducten. Waarom werd er gekozen voor samenwerking met Electrabel? Men had bijvoorbeeld kunnen kiezen voor een participatie in het Vlaams Energiebedrijf. Wat zijn de voordelen van grotere installaties in vergelijking met kleinere?

Rekening houdend met de nucleaire problematiek vraagt het commissielid aan de vertegenwoordiger van Electrabel wat de rol is van mix van hernieuwbare energie in het totale productiepark.

De heer *Hermes Sanctorum* is het ermee eens dat een daling van de boeteprijs voor de groenestroomcertificaten een groot effect zal hebben op de hele sector. Blijkbaar beginnen

ook de leden van de meerderheid zich dat te realiseren. Het is een goede zaak dat de vergoeding wordt afgebouwd indien de technologie meer rendabel wordt. Niemand pleit voor oversubsidiëring. De ondersteuning is echter de prijs die we betalen voor de transitie naar groene energie tot het moment dat die volledig rendabel is, zonder enige steun.

Kostenefficiëntie mag volgens het commissielid niet het enige argument zijn. De vraag is welke soorten hernieuwbare energie men wil ondersteunen en op welke manier. Niet iedereen is even enthousiast over het feit dat houtpellets uit Canada worden geëxporteerd en dat ze worden ingezet voor verbranding om daarmee elektriciteit op te wekken.

Voor de groenestroomcertificaten verwijst de heer Sanctorum naar de VITO-studie over onrendabele toppen. Die bevat interessante gegevens, ook al wordt ze door sommige actoren gecontesteerd. Uit de studie blijkt dat er met de actuele marktwaarde van een groenestroomcertificaat nog altijd een oversubsidiëring is. Waarom zou het parlement moeten beslissen om die oversubsidiëring te bestendigen?

Uit de tabel moet blijken dat voor het project Max Green 34 percent vennootschapsbelasting wordt betaald. Het commissielid betwijfelt dat. Hij veronderstelt dat dit project wel een aantal fiscale voordelen zal hebben gekregen, bijvoorbeeld de notionele interestaftrek.

De heer Sanctorum heeft altijd gelezen dat het de bedoeling is de centrale van Max Green zeven jaar open te houden. Nu is er in de presentatie sprake van zeven tot tien jaar. Met de ontworpen wijziging van het Energiedecreet zou er gedurende tien jaar een garantie worden geboden. Het commissielid wil weten over hoeveel jaar het eigenlijk gaat.

Naar aanleiding van de studie over de onrendabele toppen wordt soms erg geheimzinnig gedaan. Dat schaadt het vertrouwen. De VITO kon bijvoorbeeld de contracten rond de houtpellets niet inkijken. Zo kan men moeilijk een betrouwbare studie maken over de onrendabele toppen. De heer Sanctorum wil weten waarom er in die zaken niet meer transparantie is. Kleinere spelers zouden zich een dergelijke houding nooit kunnen veroorloven.

De bezorgdheid van de SERV is dat de groenestroomcertificaten verder geconcentreerd zouden raken bij de grootste producent. Op dit moment is die goed voor ongeveer zeventig percent. De kritiek van het SERV-advies op de oorspronkelijke amendementen was dat de impact van de garantie van die groenestroomcertificaten op Rodenhuize onduidelijk is. Wat zal de toename zijn en wat het aandeel ervan in het totale pakket?

De ombouw van de steenkoolcentrale in Rodenhuize naar een biomassacentrale heeft 125 miljoen euro gekost. De investeringskost voor de ombouw van de centrale in Les Awirs bedroeg blijkbaar 6 miljoen euro. Daar gaat het om een centrale van 80 megawatt, tegen 180 megawatt in Rodenhuize. Het prijsverschil is groot, zeker in verhouding tot het verschil in productiecapaciteit. Electrabel benadrukt altijd het belang van een stabiel investeringsklimaat. De heer Sanctorum is het daarmee eens, maar hij kan zich moeilijk voorstellen dat een groot bedrijf als Electrabel, met als moederbedrijf SUEZ-Gaz de France, een dergelijke grote investering zou doen zonder garanties dat de IRR toch rond de 15 percent ligt, of er nu groenestroomcertificaten worden bijgeteld of niet.

De heer *Bart Martens* gaat eerst in op de stelling van de heren Van Asbroeck en Janssen dat het gebruik van biomassa niet in conflict komt met het aanleveren van grondstoffen aan de hout- en papierindustrie. De mensen van de houtindustrie zelf zeggen dat er door het stimuleren van groene stroom een aanzuigefect is van biomassa die ook in aanmerking komt voor de papier- en houtindustrie, naar de elektriciteitscentrales. In principe mag schoon afvalhout dat in aanmerking komt voor materiaalrecyclage, niet gebruikt worden voor de bijstook. Een voorwaarde is wel dat het afzonderlijk wordt ingezameld. Als men het echter inzamelt samen met het verontreinigde hout, dan komt het hele pakket

niet in aanmerking voor materiaalrecyclage. De houtindustrie beweert dat het ondersteuningsregime voor de groene stroom uit biomassa een indirect effect heeft op de kostprijs van hun grondstoffen.

De bestuurders van Max Green stellen dat men voorzichtig moet zijn met retroactieve aanpassingen. Aanpassingen zouden alleen mogen gelden voor nieuwe installaties. In 2009 was aan Max Green de garantie gegeven dat het voor zijn volledige groenestroomproductie zou kunnen rekenen op de certificaten. De vermindering die geldt voor bijstook, zou dus niet van toepassing zijn. Een dergelijke garantie staat niet in het huidige decreet. De heer Martens wil weten wie hen die garantie had gegeven.

Soms wordt opgemerkt dat men de waarde van de certificaten die worden toegekend aan installaties, zou kunnen koppelen aan de marktwaarde van de stroom. De inkomsten zijn immers afkomstig van de som van de verkoop van stroom en de verkoop van certificaten. Als de marktprijs van de stroom stijgt, dan zou de overheid minder certificaten moeten geven om eenzelfde rendabiliteit van de installatie te garanderen en omgekeerd. Zo kan men de rendabiliteit garanderen zonder dat er een oversubsidiëring ontstaat bij een stijgende marktwaarde van de stroom. Het is immers ook de bedoeling de prijzen voor de consument te drukken. Wat denken de heren Van Asbroeck en Janssen van een dergelijk systeem?

Electrabel pleit voor het behoud van de steun voor de meest kostenefficiënte vorm van groenestroomproductie, namelijk de productie op basis van biomassa. Tot op zekere hoogte is de heer Martens het daarmee eens. De biomassa gaat vandaag echter naar installaties die niet het hoogste energetische rendement hebben. Het commissielid vermoedt dat de installatie in Rodenhuize een rendement heeft van 35 tot 40 percent. Biomassa die wordt ingezet in installaties waar ook een nuttige toepassing van de warmte wordt gecreëerd, bijvoorbeeld voor stadsverwarmingsnetten of levering van stroom aan de industrie, zullen voor een groter aandeel hernieuwbare energie zorgen met minder steun van de overheid. Is het niet mogelijk om in de toekomst de steun voor biomassa voor te behouden voor dergelijke installaties? Wat zijn de technologische mogelijkheden?

Soms wordt opgemerkt dat de kosten voor groene stroom die op de energiefactuur worden doorgerekend, hoger zijn dan de reëel gemaakte kosten. De groene stroom wordt namelijk vaak doorgerekend aan de boeteprijs. De meeste leveranciers kopen echter certificaten aan productiekosten of aan marktwaarde en hoeven niet voor het hele pakket groene stroom waarvoor ze verantwoordelijk zijn, de boeteprijs te betalen. Is dat een terecht verwijt?

De heer *Koen Janssen* antwoordt eerst op de vraag van de heer Decaluwe. De investeringsmaatschappij Ackermans & van Haaren is altijd op zoek naar projecten waarin ze kan groeien. De groene sector is een groeisector en biedt dus investeringsopportuniteiten in België. Ackermans & van Haaren streeft wel naar een evenwicht tussen groene energie en de meerkost die daardoor wordt gegenereerd voor de andere industriële bedrijven in de portefeuille. Daarom heeft deze investeringsmaatschappij niet alleen belangstelling voor windindustrie, maar ook voor biomassa. Dat is vandaag immers de meest kostenefficiënte manier om groene energie op te wekken in Vlaanderen.

Ackermans & van Haaren beschikt als investeringsmaatschappij niet over de knowhow om zelf een dergelijke centrale uit te baten. Een combinatie van een financiële investeerder met een expertisebedrijf is een goede combinatie. Electrabel heeft op dat vlak de beste credentials in België. Daarom is Ackermans & van Haaren met Electrabel in zee gegaan.

De heer *Hendrik Van Asbroeck* gaat in op de andere vraag van de heer Decaluwe, gecombineerd met de voorlaatste vraag van de heer Martens over de efficiëntie van de centrale. De efficiëntie van de centrale in Rodenhuize bedraagt 34,5 percent. Men kan zich afvragen of men niet beter bio-wkk's kan gebruiken waar men naast elektriciteit ook warmte

kan produceren. Alles wat Electrabel doet in het kader van hernieuwbare energie, kadert evenwel in de Europese doelstellingen. De twee belangrijkste doelstellingen zijn: 20 procent besparing op de CO₂-emissie en 20 procent hernieuwbare energie. Die twee doelstellingen moeten samen worden gerealiseerd.

Het voordeel van een grote biomassa-installatie is dat de gecreëerde elektriciteitsefficiëntie relatief hoog is. Bij nieuwe installaties spreekt men over efficiënte omzettingen van biomassa naar elektriciteit bij een rendement van ongeveer 43 procent. Bij wkk gaat het echter over kleinschalige projecten. De geproduceerde nuttige warmte moet aangepast zijn aan de klant. De grootste klanten vragen 40 megawatt thermische elektriciteit. Om daarop te kunnen inspelen is een schaalverkleining noodzakelijk. Dan dalen de elektrische rendementen echter heel snel. Een kleine biomassa-wkk haalt een elektrisch rendement van ongeveer 12 procent en een warmterendement van ongeveer 45 procent. Samen is dat 57 procent. Als men dat zou doen met een gas-wkk waarbij de schaal van de gasturbine verkleind wordt, dan is er een elektrisch rendement van 40 procent en een warmterendement van 45 procent. Samen is dat dus een rendement van 85 procent.

Als men de vraag naar groene stroom combineert met die naar CO₂-reductie, dan lijkt het beter om in een eerste fase, tot 2020, te kiezen voor gas-wkk's en om de biomassa te gebruiken in de meest efficiënte vorm, namelijk om er in grote centrales elektriciteit mee te maken. Nog beter is het gebruik van de biomassa in nieuwe installaties. Het project in Rodenhuize is dan ook maar een overgangproject.

Op de vraag van de heer Sanctorum antwoordt de heer Van Asbroeck dat het project een duurtijd heeft van zeven tot tien jaar. Om een biomassacentrale volledig op biomassa te laten draaien, moet men de nodige technologische kennis opbouwen. Dat gebeurt nu in de centrale in Rodenhuize. Het oorspronkelijke plan voorzag in een duurtijd van zeven jaar. Met het ontwerp van decreet wordt het mogelijk om tot tien jaar te gaan. Er zullen bijkomende investeringen worden gedaan om de duurtijd op tien jaar te brengen. Het is de bedoeling na te gaan hoe de centrale zich gedraagt doorheen de jaren. Als Vlaanderen de 2020-doelstellingen wil halen, kunnen we de centrale gebruiken tot 2020, samen met de nieuwe types centrales. Het is de bedoeling om daarna over te schakelen op volledig nieuwe centrales. De biomassa zelf is de grootste kostenfactor. Ondersteuning blijft dus noodzakelijk. De levensduurverlenging vergt ook investeringskosten die van dezelfde aard zijn als de kosten die werden gedaan bij de opstart.

De heer *Hermes Sanctorum* verduidelijkt zijn vraag. Als men voor de centrale in Rodenhuize een garantie krijgt voor tien jaar, dan zal men de centrale toch tien jaar openhouden en geen zeven jaar? De heer *Hendrik Van Asbroeck* antwoordt dat de centrale al een zekere levensduur heeft. Daardoor weet men niet hoelang men ze zonder al te grote problemen technisch zal kunnen exploiteren. Niemand garandeert dat een exploitatie nog tien jaar mogelijk zal zijn.

De heer *Hermes Sanctorum* veronderstelt dat er in Rodenhuize geen plannen zijn voor warmterecuperatie. Hij wil weten of er al een studie werd uitgevoerd naar de mogelijkheid van warmtenetten in de buurt. De heer *Hendrik Van Asbroeck* antwoordt dat daarover wordt nagedacht. De restwarmte van een dergelijke centrale heeft een relatief lage temperatuur. Het gaat om warm water en zeker niet om stoom. De efficiëntie van warmte daalt ook snel naarmate er een grotere afstand moet worden afgelegd. De enige bruikbare toepassing is het verwarmen van serres op het terrein zelf. Daarover werd al veel gediscussieerd. De studies die daarover lopen, in samenwerking met de UGent, hebben echter nog niet geleid tot concrete resultaten. In het havengebied is er geen enkel bedrijf dat iets kan doen met warm water van 40 of 50 graden.

De heer *Wim Damme* antwoordt op de vraag van de heer Decaluwe dat Nuon als leverancier risico's neemt in de markt. Binnen een welbepaald regelgevend karakter is dat

trouwens aanvaardbaar. Aan kleine lokale producenten heeft Nuon vaste prijzen aangeboden omdat zij dat systeem konden gebruiken voor hun financiering. Voor de klanten past Nuon variabele prijzen toe. Als de boeteprijs daalt, krijgt de klant de korting. Dat is een verklaring voor de huidige problematiek.

Het marktaandeel van Nuon in Vlaanderen is 5 tot 6 percent in volume, 8 tot 9 percent in aantal klanten. Dat bepaalt hoeveel certificaten Nuon kan aankopen. Heel wat lokale producenten kunnen dus slechts bij een of twee grote spelers terecht voor de certificaten. Daarom zoeken ze hun heil bij een speler als Nuon die vaste en attractieve prijzen aanbiedt. Aan de verkoopzijde zal Nuon bepaalde zaken in overweging moeten nemen, afhankelijk van de uiteindelijke bepalingen van het decreet. Nuon wil uiteraard ook zijn risico's indekken. Het bedrijf moet de afspraken met zijn klanten nakomen. Daarom is er vraag naar een P&L, een soort boek waarin er winst of verlies kan zitten. Op de certificaten kan zowel winst als verlies worden gemaakt. Alles hangt af van de liquiditeit aan de aankoopzijde bij de lokale producenten. De huidige situatie van de markt heeft nadelen voor de producenten en voor de leveranciers.

Nuon biedt de klanten kortingen aan. De kosten van de certificaten vormen een onderdeel van de energiekost. De VREG heeft volledige inzage in de transacties van de certificaten en in de aangerekende prijzen. Er is dus voldoende transparantie. Het is aan de klant om een weloverwogen keuze te maken voor een energieleverancier, rekening houdende met de kosten die deze aanrekent in zijn contract.

De heer *Hermes Sanctorum* herinnert de sprekers aan de andere vragen die hij had gesteld: over de vennootschapsbelasting, de transparantie en concentratie van de certificaten. De heer *Koen Janssen* antwoordt dat de vennootschapsbelasting wel degelijk 33,99 percent bedraagt. Dat kan men nagaan in de jaarrekening die zal worden gepubliceerd. De impact van de notionele interestaftrek is verwaarloosbaar.

De vraag naar de concentratie van de certificaten komt eigenlijk neer op een vraag naar het marktaandeel van deze installatie, stelt de heer *Hendrik Van Asbroeck*. In 2012 zal deze installatie goed zijn voor 30 percent van de groene stroom die in Vlaanderen wordt geproduceerd. In 2020 zal dat 15 percent zijn. De doelstelling inzake hernieuwbare energie stijgt immers naar 13 percent. Electrabel zelf voert een gemengde politiek. Het wil een belangrijk aandeel zelf produceren, maar het wil ook een deel aankopen. Het evolueert in zijn productie van groene stroom naarmate de doelstellingen stijgen. Het is de bedoeling om te blijven investeren in de productie van groene stroom, niet alleen in biomassa, maar ook in windenergie.

De heer *Hermes Sanctorum* verduidelijkt dat zijn vraag over transparantie verband houdt met de opmerking van de VITO over de moeizame samenwerking bij de studie over de onrendabele toppen. De heer *Hendrik Van Asbroeck* ontkent dat de samenwerking moeizaam verliep. Er werden heel wat cijfers gegeven. De contracten rond biomassa werden inderdaad niet getoond. Het gaat echter om internationale contracten die bepaalde vertrouwelijkheidsclausules bevatten. De VITO kon niet aantonen dat die confidentialiteit gewaarborgd zou blijven. Als de contracten op tafel worden gelegd, dan moet dat gelden voor alle spelers, ook voor de sectoren van de PV-cellen of van de windturbines.

De heer *Hermes Sanctorum* is het daar in essentie mee eens. Max Green is echter een belangrijke speler binnen het systeem van de groenestroomcertificaten. Binnen de totale kosten zou de brandstofprijs een belangrijke factor zijn. Als de prijs van de houtpellets onbekend blijft, wordt het echter moeilijk om de kosten in te schatten. De heer *Koen Janssen* antwoordt dat houtpellets een 'commodity' geworden zijn. De prijzen die door Max Green worden betaald, zijn in lijn met de marktprijs die op ENDEX genoteerd wordt. ENDEX is een beurs waar men objectieve marktprijzen vindt voor pellets, voor vandaag en voor de komende jaren.

II. HOORZITTING MET EANDIS EN INFRAx

1. Presentatie van Eandis

De heer *Walter Van den Bossche*, directeur financieel en administratief beheer van Eandis, vertolkt het standpunt van de Vlaamse gemengde distributienetbeheerders, waarvoor Eandis optreedt als exploitant.

Distributienetbeheer is een belangrijk werkinstrument geworden voor het Vlaamse energiebeleid. Eandis steunt dat beleid ten volle. Het groenste kilowattuur is het kilowattuur dat niet verbruikt wordt. Daarom doet Eandis zware inspanningen voor rationeel energieverbruik. Elk jaar besteedt het 50 miljoen euro aan premies voor dakisolatie, isolerend glas en hoogrendementsketels. In 2010 was dat goed voor een besparing van 1,7 miljard kilowattuur aan primaire energie. Dat is het equivalent van 600.000 ton CO₂.

Als technisch bedrijf heeft Eandis de mogelijkheid om zeer snel aansluitingen te realiseren voor decentrale productie. Over het algemeen is de decentrale productie de laatste twee jaar verdrievoudigd. Voor de wkk's was er een verdubbeling, voor de zonnepanelen een toename met de factor 18. De decentrale productie op de distributienetten is intussen goed voor 13 percent van het totaal. Ongeveer 60 percent daarvan bestaat uit hernieuwbare energiebronnen, namelijk bio-wkk, zonnepanelen en onshore windenergie.

Voor de zonnepanelen was er meer ondersteuning nodig dan de prijs van het certificaat op de beurzen. Daarom heeft de overheid aan de distributienetbeheerder een verplichting tot aankoop opgelegd, in 2009 aan 450 euro per megawattuur, in 2010 aan 350 euro. Eandis kan de aangekochte certificaten verkopen op de markt. Het verschil, de delta, wordt gesocialiseerd. De vraag is wat dat verschil is. De prijs op de beurs en de boeteprijs, die de overheid bepaalt, spelen daarbij een belangrijke rol. Vandaag is er een overaanbod van groenestroomcertificaten voor PV en voor wkk-certificaten. Dat heeft een effect op de beursprijzen. Eandis heeft geprobeerd om de certificaten die voor PV werden opgekocht, in 2010 te verkopen. Voor meer dan de helft ervan heeft het geen koper gevonden.

Het geïnstalleerde vermogen dat op ons grondgebied is aangesloten op het distributienetbeheer mag niet gelijkgeschakeld worden met de energieproductie. De verschillende types hebben immers een totaal verschillende benuttingstijd. Van 2008 tot 2010 blijven de dieselgroepen ongeveer constant. Hetzelfde geldt voor de stoomturbines en de waterturbines. Er is wel een belangrijke aangroei bij de onshore windmolens (ongeveer een verdubbeling), de wkk's (meer dan een verdubbeling), bio-wkk, en de zonnepanelen, die nu goed zijn voor 469 megawatt geïnstalleerd vermogen. Zonnepanelen zijn rendabel gedurende 850 tot 1000 uur per jaar, de wkk's van bijvoorbeeld tuinders gedurende 4000 uur, de bio-wkk's gedurende 7000 uur, de onshore windparken gedurende 1700 tot 2000 uur, afhankelijk van de provincie waar ze zich bevinden.

Het opkopen van de groenestroomcertificaten heeft een belangrijk effect op de tarieven van de distributienetbeheerder. Vandaag is er discussie over de energieprijs in zijn totaliteit en over de impact van de energieprijs op de inflatie. De distributienetsector wordt gezien als een belangrijke factor in de hoge prijs van de energie. Een groot deel van de kosten wordt echter veroorzaakt door de zopas beschreven toestand, die het gevolg is van een politieke beslissing. De heer Van den Bossche verwijst naar de grafiek, met de inspanningen van Eandis voor rationeel energiegebruik. Hij gaat ervan uit dat die kostprijs zal stabiliseren op 50 miljoen euro. In het ontwerp van decreet wordt de resultaatsverbintenis immers omgezet naar een middelenverbintenis. In 2008 werd voor 9 miljoen euro aan certificaten opgekocht, in 2009 voor 31 miljoen euro en in 2010 voor 115 miljoen euro. Voor de komende twee jaren gaat dat naar 175 en 220 miljoen euro. Dat worden dus heel belangrijke bedragen. Het gaat daarbij om installaties die actief zijn. Er is ook een vertragings-effect: een zonnepaneel genereert zijn eerste certificaat niet noodzakelijk in een jaar.

Een volgende grafiek toont wat Eandis aan zijn klanten zal doorrekenen, weliswaar via de leveranciers. In 2010 bedroeg het budget 1,5 miljard euro, waarvan slechts 17 percent exploitatiekosten. De andere kosten zijn de afschrijvingen van de reeds bestaande installaties, de netverliezen die volgens het technische reglement elektriciteit gedragen worden door de distributienetbeheerder, het rendement van de aandeelhouder op de geïnvesteerde kapitalen en de financiële lasten betaald aan derde partijen: banken of particulieren. Via obligatieleningen maakt Eandis immers ook gebruik van de publieke markt.

25 percent betreft de kosten van Elia. Het technische reglement schrijft voor dat Elia alle kosten kan doorrekenen aan de distributienetbeheerder, die het op zijn beurt doorrekent aan de leveranciers. Op deze kostenfactor heeft Eandis geen enkele impact.

Er zijn ook enkele beleidsmaatregelen die door de overheid werden opgelegd. De 100 kilowattuur gratis vertegenwoordigen ongeveer 4 percent van het totale budget. Het rationeel energiegebruik heeft hetzelfde gewicht. De klanten die niet meer op de commerciële markt bevoorrad worden, moeten worden opgevangen in het net van de sociale leverancier. Ook dat is goed voor amper 4 percent van de totale kostprijs. De impact van de groenestroomcertificaten bedroeg 8 percent in 2010, maar dat aandeel stijgt de komende jaren naar 11 en 13 percent.

Eandis wil het beleid van de Vlaamse Regering blijven ondersteunen. Indien die echter onbeheersbare kosten wil laten doorrekenen via het distributienetbeheer, dan mag ze geen kritiek hebben op een eventuele stijging van de tarieven. Een tariefstijging betekent trouwens niet noodzakelijk dat ook de factuur voor de eindklant stijgt. De eindklant moet ervoor zorgen dat hij minder kilowattuur verbruikt. Het meest groene kilowattuur is het niet verbruikte kilowattuur. De decentrale kilowattuur moet lokaal verbruikt worden. Deze principes zijn zeker complementair.

Het is moeilijk vooruit te kijken met betrekking tot de offshore windparken van Elia. Die kosten zijn afhankelijk van het ogenblik dat de windparken operationeel worden. De vraag is hoe die kosten, die op termijn 840 miljoen euro per jaar zullen bedragen, door Elia zullen worden doorgerekend aan de verschillende klantengroepen. Moet dit bedrag worden doorgerekend aan de industrie, met eventuele gevolgen voor de concurrentiekracht, of moet het worden doorgerekend aan de kleine residentiële klant?

Een mogelijke optie is dat diegene die de kosten veroorzaakt, ze ook moet dragen. De CREG vindt dat een goed principe. De zonnepanelen zijn op dit ogenblik voor de helft in handen van industriële bedrijven die stroom injecteren op het middenspanningsnet, en voor de helft van de kleine residentiële klant. Moet de helft van de meer dan 200 miljoen euro aan bijkomende lasten aan de industrie worden toegewezen? In dat geval zou de kostprijs voor hen stijgen met 70 percent. Of moet er een groter deel worden toegewezen aan de kleine residentiële klant, zoals al het geval is voor de jaren 2011 en 2012? Simulaties wijzen immers uit dat er een groot probleem van concurrentiekracht zou rijzen.

De heer *Guy Peeters*, directeur-generaal van Eandis, formuleert een aantal bedenkingen bij het ontwerp van decreet. Een eerste aandachtspunt is de grens van 1 megawatt die gelegd werd voor het geïnstalleerde vermogen. Boven die grens zouden de waarden van de groenestroomcertificaten sneller dalen. Voor de initiatieven van bedrijven bedraagt de representatieve grootte van de installatie tussen de 50 en de 250 kilowatt. Voor de 980 initiatieven van bedrijven bedraagt volgens de cijfers van 31 december 2010 het gemiddelde opgestelde vermogen 196,4 kilowatt. Voor de ongeveer 65.000 installaties van kleinverbruikers is het gemiddelde vermogen 4,2 kilowatt. Een megawatt geïnstalleerd vermogen met zonnepanelen, dat is ongeveer een hectare zonnepanelen. Is de drempel dan niet te hoog?

Verder benadrukt de heer Peeters dat de definities in het decreet zeer zorgzaam en eenduidig moeten worden opgesteld. Voor de aansluitingen van windmolenparken werd in het ontwerp van decreet een grens van 25 megawatt bepaald. Onder die grens moet Eandis zorgen voor de aansluitingen. Nu blijkt dat clusters van windparken telkens opgedeeld worden in groepen van 25 megawatt. Het is ook mogelijk dat een installatie van 5 megawatt op een bedrijfsterrein zal worden opgesplitst in verschillende pakketten van 1 megawatt. Daarom pleit Eandis voor duidelijke criteria. De spreker vindt het positief dat er een criterium is voor de waardering van zelfverbruik.

Net als de vorige sprekers vindt de heer Peeters dat de boetes tijdens de looptijd niet te veel mogen worden gewijzigd. Hogere boetes genereren hogere marktprijzen en andersom. De laatste verkoop van certificaten, enkele maanden geleden, heeft geleid tot de effectieve verkoop van 130.000 certificaten aan 95 euro. De opkoopverplichting gebeurt tegen de nominale certificaatwaarde van 350 of 450 euro. Het verschil moet verrekend worden in de tarieven. Daarbij heeft de directeur-generaal het uitsluitend gehad over de opkoop van de productie van zonnepanelen, maar ook de andere energievormen kunnen op termijn een impact hebben op de prijzen.

De kosten van Eandis op het niveau van de distributie werden door de CREG omschreven als beheersbare kosten. Dat geldt niet voor de kosten die Eandis dient door te rekenen in de distributietarieven. De beleidsmakers moeten nagaan waar de grenzen liggen van de draagkracht van het cliënteel. De engagementen gelden voor een lange periode. Voor de opkoopverplichting is dat bijvoorbeeld twintig jaar.

Eandis moet de aanvragen voor installaties van meer dan 10 kilowatt binnen bepaalde termijnen afhandelen. Uit de grafiek blijkt dat er na een decretale wijziging altijd een piek is. Het is niet gemakkelijk om de afhandeling van de dossiers, die soms studiewerk vergt, te organiseren in een situatie waarbij het aantal aanvragen zo volatiel is.

Het proces voor het aanvragen van certificaten moet correct worden afgehandeld. Eandis heeft samen met de VREG een aantal controles verricht. Daarbij bleek dat in sommige dossiers keuringsattesten werden afgeleverd in december 2009, maar dat men slechts vier tot tien maanden later in productie is gegaan. Dergelijke zaken zouden moeten worden voorkomen in de regelgeving. De distributeurs hebben niet zoveel bevoegdheden. Daarom is het niet zo gemakkelijk om de nodige controles te doen.

Onlangs heeft Eandis controles gekregen van de FOD Financiën en van de BBI inzake de toepassing van de btw voor de productie ter plekke. Maar misschien is dat een ander debat.

2. Presentatie van Infrax

De heer *Géry Vanlommel*, stafmedewerker Regulatory affairs bij Infrax, verklaart dat zijn organisatie als netbeheerder een sterk betrokken partij is bij de voorliggende wijzigingen aan het systeem van groenestroom- en wkk-certificaten. De Vlaamse overheid heeft de netbeheerders een belangrijke rol toegekend inzake hernieuwbare energie en wkk. De overheid verwacht dat ze voldoende aandacht besteden aan de integratie in het stroomnet van installaties voor hernieuwbare energie en wkk, en dat op een kostenefficiënte manier. Vandaar de inspanningen voor ‘slimme’ netten en ‘slimme’ meters. Voorts wordt van de netbeheerders verwacht dat ze voor de aansluitingskosten van installaties voor hernieuwbare energie en wkk een korting zouden toekennen. Voor dergelijke installaties mogen er geen injectiekosten worden aangerekend. De netbeheerders garanderen ook een minimumwaarde voor groenestroom- en wkk-certificaten.

Welke impact heeft het systeem van de groenestroomcertificaten gehad in het gebied waar Infrax actief is? Uit de figuur blijkt dat het aantal PV-installaties en het geïnstalleerde

vermogen enorm zijn toegenomen, van een honderdtal installaties in 2005 naar meer dan 24.000 in 2010. Dat is goed voor een totaal geïnstalleerd vermogen van ongeveer 180 megawatt. Die 24.000 installaties bestonden op 1 januari 2011 voor 98 percent uit installaties van ten hoogste 10 kilowatt. Voor het vermogen is er een ander beeld: 60 percent van het totaal geïnstalleerde vermogen is afkomstig van kleinere huishoudelijke installaties, 30 percent komt van installaties van boven de 10 kilowatt en de resterende 10 percent komt van een tiental supergrote installaties van meer dan een megawatt.

De spreker gaat in op de vier belangrijkste aspecten van het voorliggende ontwerp van decreet. Het eerste element is de daling van de minimumsteun voor de PV-certificaten. De heer Vanlommel vergelijkt op een grafiek de daling waarin voorzien was in het huidige Energiedecreet, de versnelde daling van de ontworpen minimumsteun voor installaties tot en met 1 megawatt, en de nog sterker versnelde daling voor grote installaties van meer dan 1 megawatt waarvan meer dan 50 percent van de productie ter plaatse wordt verbruikt. De snelste daling is voorzien voor de grote installaties waar minder dan 50 percent van de productie ter plaatse wordt verbruikt. Er is dus een duidelijke voorkeur voor installaties waar productie en verbruik op elkaar zijn afgestemd.

Infrax pleit in de eerste plaats voor een correcte vergoeding voor hernieuwbare energie. Die vergoeding mag niet te laag zijn, want hernieuwbare energie, de energiebron van de toekomst, moet rendabel blijven. De vergoeding mag ook niet te hoog zijn, want dat leidt tot een onaanvaardbare druk op de nettarieven, wat het maatschappelijke draagvlak voor hernieuwbare energie dreigt te ondermijnen. Vanuit die invalshoek staat Infrax positief tegenover de daling van de minimumsteun voor PV-certificaten. Het investeren in PV-systemen blijft rendabel, maar de minimumsteun sluit nauwer aan bij de onrendabele top van PV-systemen. De druk op de nettarieven, die de laatste maanden vrij groot was geworden, zal gemilderd worden.

Infrax vindt het positief dat het ontwerp van decreet dat nu voorligt, de voorkeur geeft aan installaties waarvan de productie is afgestemd op het verbruik. Als de productie vooral ter plaatse wordt verbruikt, zijn er immers minder netverliezen en minder kosten voor het uitbreiden en verzwaren van de netten.

Een tweede element in het ontwerp van decreet is de versnelde daling van de boete voor groenestroomcertificaten. De grafiek toont de daling van de boetewaarde waarin in het huidige decreet voorziet, en vergelijkt deze met de ontworpen stapsgewijze versnelde daling van de boete. De marktwaarde ligt altijd ongeveer 10 percent lager dan de boetewaarde. De minimumwaarde van de groenestroomcertificaten voor bijvoorbeeld wind bedraagt sinds 1 januari 2010 90 euro per megawattuur. Rond 2014 daalt de marktwaarde van de certificaten onder de minimumwaarde. Ook de certificaten van de nieuwe wind- en waterkrachtcentrales zullen aan de distributienetbeheerders verkocht worden en zullen dus in de nettarieven terechtkomen.

Voor wkk voorziet het voorliggende ontwerp van decreet in een daling van de boete en een stijging van de minimumwaarde. Ook hier gaat de stafmedewerker ervan uit dat de marktwaarde van de wkk-certificaten ongeveer de evolutie van de boete volgt. Binnenkort zal de marktwaarde voor wkk-certificaten nog maar een beetje hoger zijn dan de minimumwaarde. Ook die certificaten zullen dus wellicht aan de DNB's worden aangeboden. Op dit moment is er een groot overaanbod aan certificaten, zowel voor groene stroom als voor wkk. Op 31 maart van dit jaar was het aantal in te leveren certificaten gelijk aan het aantal effectief ingeleverde certificaten. Het aantal beschikbare certificaten is echter veel groter. Voor groene stroom waren er 3,1 miljoen certificaten beschikbaar en moesten er maar 2,1 miljoen ingeleverd worden. Voor wkk was het overaanbod nog groter: daar waren er 4,1 miljoen beschikbaar terwijl er maar 1,9 miljoen moesten worden ingeleverd. Vermits de boete zal dalen en de minimumwaarde zal stijgen, verwachten de DNB's dat ze in de toekomst veel meer certificaten zullen moeten opkopen en dat ze die misschien

niet meer zullen kunnen verkopen op de markt. In februari werd geprobeerd om 120.000 certificaten te verkopen, maar was er slechts voor 20.000 certificaten een bod. Door dat overaanbod dreigen er in de toekomst problemen.

In het ontwerp van decreet wordt voor vergistingsinstallaties – dus biogas – een minimumwaarde voorzien van 120 euro per megawattuur vanaf 2012. Dat ligt hoger dan de boetewaarde. De certificaten van die installaties zullen dus zeker aangeboden worden aan de DNB's. Ook voor wind- en waterkracht liggen de minimumwaarden boven de marktwaarde. Ook die certificaten zullen dus in de toekomst aan de DNB's worden aangeboden. Daarom meent Infrax dat men bij de aanpassing van de wetgeving moet zorgen voor een voldoende groot verschil tussen de boetewaarde – dus de marktwaarde van de certificaten – en de minimumwaarde. Om het huidige overaanbod aan certificaten weg te werken moet men ook voldoende ambitieuze doelstellingen voor groene stroom en wkk overwegen. Dan kunnen de meeste certificaten tegen marktprijs worden verhandeld op de certificatenmarkt en moeten ze niet allemaal worden aangeboden aan de netbeheerders, wat zou leiden tot een onaanvaardbare druk op de nettarieven.

Een derde element is de impact op de kosten van de distributienetbeheerders. Een grafiek geeft een inzicht in het aandeel van de kosten van de groenestroomcertificaten in het totale budget van de DNB's voor het jaar 2010. De grafiek is gebaseerd op de voorlopige cijfers van de VREG. Het gaat om netto-kosten, dus kosten na verkoop van de certificaten. De totale kosten van de groenestroomcertificaten bedragen 147,8 miljoen euro. Dat is 12,3 percent van het totale budget van alle Vlaamse DNB's samen. Voor Infrax gaat het om 43,6 miljoen euro, dus 16,2 percent van zijn totale distributiebudget. Infrax draagt dus ongeveer een derde van de totale kosten, hoewel zijn aandeel in de totale elektriciteitsdistributie in Vlaanderen slechts 20 percent bedraagt. De grafiek toont ook aan dat de verschillen tussen de verschillende DNB's binnen Infrax vrij groot zijn.

Daarom vindt de heer Vanlommel het positief dat er een solidariseringsmechanisme bestaat waardoor de kosten gelijk verdeeld worden over alle gezinnen en bedrijven in Vlaanderen. De Vlaamse overheid heeft echter gekozen voor het instellen van een plafond op de solidarisering. Men kijkt naar het aandeel van de kosten van de groenestroomcertificaten in het totale distributiebudget. Voor alle Vlaamse distributienetbeheerders samen is dat 12,3 percent. Daar telt men 5 percent bij. Het plafond ligt dus op 17,3 percent. Voor de netbeheerder waarvan het aandeel van de kosten van de groenestroomcertificaten in het totale budget meer dan 17,3 percent bedraagt, wordt het verschil niet gesolidariseerd. Het moet dus gedragen worden door de gezinnen en bedrijven die gevestigd zijn in het gebied van de netbeheerder in kwestie.

Infrax pleit voor de afschaffing van dit plafond. Ten eerste gaat het om een Vlaamse doelstelling inzake wkk en groene stroom. Het is maar normaal dat elk gezin en elk bedrijf in Vlaanderen in gelijke mate bijdraagt tot de realisatie van die doelstelling. Gezinnen en bedrijven in een gebied met meer groene stroom en meer wkk mogen daarvoor niet gestraft worden. Dat plafond veroorzaakt ook problemen in dossiers die niets met groene stroom of wkk te maken hebben. Op dit ogenblik loopt er bijvoorbeeld een discussie tussen Elia en Infrax over de verkoop van het 26 kilovoltnet van Elia aan Infrax. Technisch hoort dat net meer thuis bij Infrax dan bij Elia. Infrax twijfelt echter omdat er op dat net een grote PV-installatie is aangesloten die jaarlijks 2 miljoen euro aan certificatenkosten veroorzaakt. Op dit ogenblik worden die kosten verspreid over alle gezinnen en bedrijven in Vlaanderen. Als Infrax dat net overneemt, komen deze kosten uitsluitend terecht bij de gezinnen en bedrijven in het betreffende gebied. Infrax stelt voor de afschaffing van dit plafond te regelen met het voorliggende ontwerp van decreet en er niet mee te wachten tot een grondige herziening van het systeem van groenestroom- en energiecertificaten. Door het voorliggende decreet zullen er immers nog meer certificaten aangeboden worden aan de DNB's.

Een vierde en laatste punt betreft het feit dat bedrijven in het huidige en in het voorliggende decreet een prikkel hebben – de hogere minimumsteun van de certificaten en de korting op de aansluitingskosten – om koste wat kost aan te sluiten bij het distributienet, ook als die aansluiting meer maatschappelijke kosten veroorzaakt dan een aansluiting op het transmissienet. Vaak doet men een aanvraag tot aansluiting op het distributienet, ook als er al een aansluiting is op het transmissienet, wat maatschappelijk geen zin heeft. De kosten moeten worden doorgerekend aan de consument. Daarom zou het decreet moeten bepalen dat dezelfde minimumsteun en dezelfde korting geldt voor het distributienet en voor het transmissienet.

3. Bespreking

De heer *Hermes Sanctorum* heeft begrepen dat de distributienetbeheerder voor heel wat projecten een netstudie moet uitvoeren. Hij wil weten hoeveel tijd een dergelijke netstudie gemiddeld vergt. De aanpassing van het Energiedecreet bepaalt immers dat de minimumgarantiewaarde voor de groenestroomcertificaten voor PV-installaties driemaandelijks zal zakken. Het commissielid denkt dat het van de duur van de netstudie kan afhangen of een installatie in het ene of het andere systeem valt en dus recht heeft op een hogere of een lagere vergoeding. Hij vraagt wat de netbeheerders denken van dat driemaandelijkse systeem.

De boeteprijs daalt, de certificatenmarkt raakt verzadigd en voor een aantal technologieën wordt de minimumgarantiewaarde stilaan bereikt. Bovendien wordt de minimumwaarde voor de biogasinstallaties verhoogd waardoor ze op dit ogenblik hoger ligt dan de marktwaarde. De heer Sanctorum is niet tegen deze maatregel maar vraagt zich af wat het uiteindelijke effect ervan zal zijn op de tarieven van de distributienetbeheerders.

Als de markt verzadigd is, wordt het dan geen tijd om de quota te verhogen? Wat denken de distributienetbeheerders van het Waalse systeem van groenestroomcertificaten? Daar is er een modulatie van het aantal certificaten per technologie.

Mevrouw *Liesbeth Homans* begrijpt de bezorgdheid van de DNB's over de druk op de tarieven. De kosten van de 2020-doelstellingen inzake hernieuwbare energie zullen echter altijd op de een of andere manier worden doorgerekend. Het commissielid wil weten of de DNB's een voorstel hebben om de factuur voor de kleine en de grotere consument te doen dalen.

De heer Vanlommel van Infrax heeft het gehad over de daling van de boeteprijs. Hij heeft er echter niet bij verteld dat het quotum zal stijgen. In 2010 was dat 6 percent, in 2020 13 percent. Daardoor zal ook de marktprijs stijgen. De heer Vanlommel had het ook over de solidarisering van de kosten. Mevrouw Homans denkt dat dit een onderdeel moet zijn van de ruimere discussie over de eventuele invoering van een enkel distributienettarief.

De heer *Géry Vanlommel* antwoordt dat er op dit ogenblik nog discussie is over de impact op de tarieven. Inzake PV-certificaten was het budget altijd vrij goed opgesteld. Er waren meer certificaten dan aanvankelijk voorzien, maar dat wordt nu gecompenseerd door de versnelde afbouw. Voor biogas is een correcte inschatting zeer moeilijk. Het is nog onduidelijk om hoeveel installaties het zal gaan en waar ze zullen worden ingeplant. Bij een goed georganiseerde solidarisering speelt dat ook geen rol, maar als het plafond blijft bestaan, dan is het voor de DNB's wel belangrijk om te weten waar die installatie zal komen. Dat is eigenlijk een onnodige bezorgdheid.

Over de modulatie van de certificaten en over de druk op de nettarieven moet nagedacht worden. Het Waalse systeem laat meer differentiatie toe. Het aantal certificaten hangt er samen met de steun die effectief nodig is. Met een dergelijk systeem is het gemakkelijker om te zorgen voor een correcte vergoeding. In de grondige evaluatie die op til is, moet men hierover nadenken.

Als men de druk op de nettarieven weghaalt en daardoor de druk op de leverancierstarieven verhoogt, dan maakt dat voor de eindverbruiker geen verschil. Het huidige certificatiesysteem is een marktsysteem. De certificaten zouden dan ook zoveel mogelijk via die markt moeten worden verhandeld. Met de wijzigingen die nu worden doorgevoerd, dreigen steeds meer certificaten buiten dat marktsysteem verhandeld te worden. Dan komen ze gegarandeerd in de nettarieven terecht.

De eventuele invoering van één enkel distributienettarief vergt een politieke keuze. Op die vraag kan de spreker dus niet antwoorden.

Over de netstudie kan de heer Vanlommel geen precieze cijfers geven. Hij kan alleen zeggen dat Infrax altijd de wettelijke normen haalt.

De heer *Walter Van den Bossche* stelt dat Eandis de wettelijke normen voor de netstudies niet altijd haalt. In gewone omstandigheden worden de normen moeiteloos gehaald. Na het invoeren van een nieuwe regelgeving is er echter altijd een plotselinge boost van het aantal studies dat moet worden uitgevoerd. Eandis probeert altijd te zoeken naar een economisch optimum tussen Elia en Eandis. Vandaag zijn er aanvragen om windparken aan te sluiten langs de E17 en de E19. Daarbij wordt telkens nagegaan welk net economisch het beste is: Eandis of Elia. Als de wettelijk voorziene termijn wordt gerespecteerd, dan kan men aan Elia niet vragen om de studie te doen.

Het effect van biogas op de tarieven is vandaag verwaarloosbaar. De heer Van den Bossche denkt daarbij alleen aan de installaties die op de distributienetten van Eandis zijn aangesloten en niet aan de zeer grote installaties. In de distributienettarieven blijft alleen het relatief kleine verschil over tussen het gegarandeerde certificaat en de marktprijs ervan. De PV-certificaten blijven het grootste probleem. Het verschil met de marktprijs blijft zeer groot. De federale wetgeving bepaalt dat de distributienetbeheerders een meerjarentarief moeten indienen. Binnenkort moet bijvoorbeeld het tarief voor de periode 2013-16 worden bepaald. Het effect van de nieuwe regelgeving voor de PV-certificaten voor bestaande installaties zal een extra kost genereren van 25 miljoen euro per jaar.

De directeur kan niet antwoorden op politieke vragen. Hij kan wel zeggen dat een snelle reactie binnen het Vlaamse systeem niet altijd mogelijk is. Er is immers geen directe link tussen de prijs van de elektriciteit en de hoogte van het certificaat. In Duitsland heeft men een feed-intarief. Enkele jaren geleden kreeg de decentrale producent er een gegarandeerde prijs van 52 cent per kilowattuur voor PV. Dat is gelijk aan 520 euro per megawattuur bij ons. Dat is meer dan het certificaat, maar de waarde van de 'commodity' zit ook in dat bedrag. Als de prijzen van de elektriciteit plotseling veranderen, zal de 'feed in'-prijs ook automatisch veranderen.

Het nadeel van het Vlaamse systeem is dat bestaande installaties een kost genereren die twintig – vanaf 1 januari 2013 vijftien – jaar zal meegaan. Er zijn alternatieven mogelijk. Als men kiest voor meer groene energie, en groene energie is duurder, dan zal aan het einde van de rit altijd de klant de rekening betalen. Eandis is bereid het beleid van de Vlaamse overheid te ondersteunen, maar dan kan het distributienettarief niet worden geplafonneerd, zoals sommigen voorstellen. De exploitatiekosten maken op dit ogenblik slechts 15 tot 17 percent uit van het totaal.

De heer *Carl Decaluwe* deelt de analyse van de distributienetbeheerders. Hij peilt of er alternatieven mogelijk zijn. Kan men bepaalde openbaredienstverplichtingen die nu bij de distributienetbeheerder liggen, aan de leverancier toekennen?

De heer *Walter Van den Bossche* stelt dat de openbaredienstverplichtingen steeds belangrijker worden. De overheid en de DNB's moeten dat systeem zo goed mogelijk organiseren. Bepaalde bedragen die nu gebruikt worden voor de openbaredienstverplichtingen,

kunnen wellicht op een meer kostenefficiënte manier worden ingezet. Met sommige maatregelen, bijvoorbeeld met het gratis kilowattuur, wordt de beoogde doelgroep niet echt bereikt. Men zou bijvoorbeeld kunnen opteren voor dakisolatie omdat er daar een duidelijke link is tussen wat men doet en het resultaat inzake energiebesparing. Vandaag kan de spreker hierop echter niet in detail ingaan.

Men moet een logisch standpunt durven innemen over de hele keten. Vóór de liberalisering waren er geperequateerde tarieven. Elke klant betaalde dezelfde prijs, waar hij ook woonde. Bij de liberalisering in 2003 wilde men afstappen van dat systeem. Het was de bedoeling de kosten door te rekenen die in elk gebied werden gemaakt. Als men nu pleit voor een solidarisering voor een enkele component zoals de certificaten, waarom doet men dat dan niet voor de netverliezen? Vandaag koopt Eandis de netverliezen goedkoper aan dan Infrax. Deze evolutie kan alleen eindigen bij de herinvoering van de geperequateerde tarieven, binnen een systeem met een enkele distributienetbeheerder. De vraag is of dat goed is.

De heer *Géry Vanlommel* vindt dat er een groot verschil is tussen de kosten voor groenestroomcertificaten en de andere kosten, bijvoorbeeld de netverliezen. De andere kosten zijn immers ongeveer gelijk, ook de kosten voor sociale openbaredienstverplichtingen. Voor de groene stroom is er op dit ogenblik echter een enorm verschil, en dat verschil zal in de toekomst allicht blijven bestaan. Het gaat om een Vlaamse doelstelling. Men kan zich afvragen waarom het ene Vlaamse gezin of bedrijf daarvoor meer moet betalen dan het andere.

De heer *Hermes Sanctorum* ondersteunt de stelling van Infrax.

Mevrouw *Liesbeth Homans* denkt dat deze discussie nog grondiger moet worden gevoerd, maar dan op een ander moment. Het zou goed zijn om met de DNB's de bestaande openbaredienstverplichtingen te evalueren. Het kan niet de bedoeling zijn de openbaredienstverplichtingen gewoon over te brengen van de DNB's naar de leveranciers.

De heer *Guy Peeters* stelt dat Eandis bereid is om bepaalde bedragen die nu worden doorgerekend in de tarieven, beter te besteden in het belang van de doelgroepen die daar behoefte aan hebben. De DNB's kunnen daarover ideeën hebben, maar het zijn de politici die de beslissingen nemen. De directeur-generaal wil het nog even hebben over solidarisering. In een regio als de Noorderkempen waar heel veel wkk's aangevraagd worden, moeten de DNB's zorgen voor de nodige voorzieningen. Dat vergt belangrijke investeringen. Als men het heeft over solidarisering, dan moet men ook daarover nadenken. Moet men de efficiëntie van dergelijke investeringen niet proberen te verbeteren via de ruimtelijke ordening? Bepaalde zones kunnen worden uitgerust in overleg met Elia. Op dit vlak is er nog heel wat efficiëntiewinst mogelijk. Elke aanvraag moet vandaag behandeld worden. Dat is een technisch probleem.

Jan PENRIS,
voorzitter

Wim WIENEN,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

A&vH	Ackermans & van Haaren
BBI	Bijzondere Belastinginspectie
CO ₂	koolstofdioxide
CREG	Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas
DNB	distributienetbeheerder
ENDEX	European Energy Derivatives Exchange
EU	Europese Unie
FOD	federale overheidsdienst
IRR	internal rate of return
P&L	profit and loss
PV	fotovoltaïsch
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
SGS	Société Générale de Surveillance
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VREG	Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt
wkk	warmte-krachtkoppeling